

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-495/19 - 1

Predmet C-495/19

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

26. lipnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Okręgowy w Poznaniu (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

14. svibnja 2019.

Tužitelj:

Kancelaria Medius SA sa sjedištem u Krakovu

Tuženik:

RN

RJEŠENJE

[omissis]

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy (Okružni sud u Poznanju, XV. odjel za žalbe u građanskim stvarima, Poljska)

[omissis]

nakon što je na raspravi održanoj 14. svibnja 2019. [omissis]

razmotrio predmet povodom tužbe Kancelarie Medius SA sa sjedištem u Krakovu

protiv RN-a

u pogledu plaćanja,

povodom žalbe tužitelja

protiv presude Sąda Rejonowog w Trzciance (Općinski sud u Trzcianki, Poljska) od 30. listopada 2018.

[omissis]

odlučio je:

uputiti Sudu Europske unije sljedeće prethodno pitanje:

treba li članak 7. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 93/13/EEZ) tumačiti na način da mu se protive postupovna pravila na temelju kojih sud može donijeti presudu zbog ogluhe koja se temelji samo na tvrdnjama koje je tužitelj naveo u tužbi i koje mora prihvatiti kao istinite u situaciji u kojoj se tuženik – potrošač, propisno obaviješten o vremenu održavanja rasprave, nije pojavio na raspravi i nije preuzeo obranu?

[omissis]

Obrazloženje

I. Činjenično stanje i postupak pred nacionalnim sudom

1. Tužitelj, Kancelaria Medius SA sa sjedištem u Krakovu, tražio je da se tuženiku RN naloži plaćanje iznosa od 1231 poljskih zlota uvećanog za zatezne kamate. U obrazloženju tužbe naveo je da iznos koji potražuje proizlazi iz ugovora o zajmu koji je tuženik sklopio s pravnim prednikom tužitelja – Kreditech Polska društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Varšavi.
2. Tužitelj je tužbi priložio dokumente kojima se potvrđuje sklapanje ugovora o ustupu potraživanja s njegovim pravim **[orig. str. 2.]** prednikom i presliku okvirnog ugovora bez potpisa tuženika.
3. Prvostupanjski sud odbio je tužbu, pri čemu je naveo da „dokumenti koje je tužitelj priložio u spis predmeta ni na koji način ne mogu dovesti do zaključka da je dokazao postojanje svoje tražbine. Ne može se prihvatiti da dokumenti u obliku punomoći za zastupanje u parničnom postupku zajedno s dokumentima kojima se potvrđuje pravilnost dane punomoći, preslika ugovora o ustupu, izvadak iz Priloga br. 1. ugovoru o ustupu potraživanja, poziv na plaćanje od 2. studenoga 2016. i obavijest o prijenosu od 2. studenoga 2016., bez dokazâ o njihovoj dostavi tuženiku, te preslika okvirnog ugovora o zajmu broj 83043008033 mogu poslužiti za dokazivanje istaknute tražbine. To su privatni dokumenti kojima [...] se samo dokazuje da je osoba koja ih je potpisala dala izjavu koja je u njima sadržana. Međutim, njima se ni na koji način ne potvrđuje da su tuženik i pravni prednik tužitelja sklopili ugovor o zajmu i da su tuženiku prenesena novčana sredstva u

iznosu od 770 poljskih zlota.” Budući da tuženik nije preuzeo obranu, sud je donio presudu zbog ogluhe u kojoj je, međutim, odbio tužbu.

4. Tužitelj je podnio žalbu u kojoj je prvostupanjskom sudu prigovorio, među ostalim, povredu članka 339. stavka 2. Kodeksa postępowania cywilnego (Zakonik o građanskom postupku, u daljnjem tekstu: KPC) jer ga nije primijenio i jer se nije oslonio isključivo na njegove tvrdnje iz tužbe. Podnositelj žalbe u obrazloženju je, među ostalim, želio dokazati da se prvostupanjski sud prije svega treba osloniti na tvrdnje iz tužbe, a izvođenje dokaza treba odrediti tek u slučaju njihove „negativne ocjene”. Sud je u tom pogledu povrijedio postupovna pravila jer nije donio rješenje o izvođenju dokaza u odnosu na dokumente na temelju kojih je izveo zaključke koji su postali izravni temelj za odbijanje tužbe (Općinski je sud utvrdio da tužitelj nije dokazao svoj zahtjev). Stoga je tužitelj zatražio izmjenu pobijane presude i prihvaćanje tužbe u cijelosti.
5. U prilog svojem stajalištu, tužitelj je priložio nekoliko sudskih odluka koje potvrđuju stajalište koje je iznio. Iz tih odluka proizlazi da su ti sudovi imali isto stajalište u pogledu toga da, u situaciji u kojoj tuženik ne preuzme obranu, sud mora donijeti presudu zbog ogluhe koja se temelji samo na tvrdnjama koje je tužitelj naveo u tužbi. [orig. str. 3.]

II. Odredbe nacionalnog prava i prava Unije koje se mogu primijeniti u ovom predmetu

6. Odredbe nacionalnog prava [citirani dijelovi KPC-a]

DIO PRVI

DEKLARATORNI POSTUPAK

GLAVA VI. POSTUPAK

POGLAVLJE III. DOKAZI

ODJELJAK 1. Predmet dokazivanja i ocjena dokaza

Članak 227. Predmet dokazivanja obuhvaća sve činjenice koje su važne za rješavanje predmeta.

Članak 228. stavak 1. Ne treba dokazivati činjenice koje su općepoznate.

Stavak 2. Isto vrijedi i za činjenice koje su sudu službeno poznate, međutim, sud mora na raspravi upozoriti stranke na njih.

Članak 229. Ne treba dokazivati ni činjenice koje je protivna stranka priznala tijekom postupka, ako to priznanje ne izaziva sumnje.

Članak 230. Kada se stranka ne izjasni o tvrdnjama protivne stranke u pogledu činjenica, sud može, uzimajući u obzir rezultate cijele rasprave, priznati te činjenice.

Članak 231. Sud može priznati činjenice koje su važne za rješavanje predmeta ako se takav zaključak može izvesti iz drugih utvrđenih činjenica (činjenična pretpostavka).

Članak 232. Stranke moraju dostaviti dokaze radi utvrđivanja činjenica iz kojih izvode pravne posljedice. Sud može dopustiti izvođenje dokaza koje stranka nije dostavila.

Članak 233. stavak 1. Sud po svojem uvjerenju, na temelju svestranoga razmatranja prikupljenog materijala, ocjenjuje vjerodostojnost i snagu dokaza.

Stavak 2. Sud na istom temelju ocjenjuje značenje odbijanja iznošenja dokaza stranke ili značenje smetnji koje protivno odluci suda stranka postavlja u njegovu izvođenju.

Članak 234. Pretpostavke predviđene pravom (pravne pretpostavke) obvezuju sud, međutim, može ih se oboriti kad god to nije isključeno zakonom.

ODJELJAK 2. Izvođenje dokaza

ODSJEK 1. Opće odredbe

Članak 235. stavak 1. Dokazi se izvode pred sudom pred kojim se vodi postupak, osim ako se tome protivi priroda dokaza ili s obzirom na značajne nepovoljnosti ili nesrazmjer troškova u odnosu na predmet spora. U tim slučajevima sud **[orig. str. 4.]** pred kojim se vodi postupak povjerava izvođenje dokaza jednom od svojih članova (imenovani sudac) ili drugom sudu (zamoljeni sud).

POGLAVLJE IV. ODLUKE

ODJELJAK 1. Presude

Odsjek 1. Donošenje presude

Članak 316. stavak 1. Nakon zatvaranja rasprave sud donosi presudu na temelju činjeničnog stanja koje je postojalo u trenutku zatvaranja rasprave; osobito, dodjelu tražbine ne sprječava činjenica da je ona postala plativa tijekom postupka.

Odsjek 3. Presuda zbog ogluhe

Članak 339. stavak 1. Ako tuženik nije došao na raspravu ili jest ali u njoj ne sudjeluje, sud će donijeti presudu zbog ogluhe.

Stavak 2. U tom slučaju prihvaća se kao istinita tvrdnja tužitelja o činjenicama koje su navedene u tužbi ili u postupovnim pismenima dostavljenim tuženiku prije

rasprave, osim ako izazivaju utemeljene sumnje ili su navedene radi zaobilaženja prava.

7. Odredbe prava Unije

Članak 6. Direktive 93/13/EEZ

1. Države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača, a da ugovor u tim uvjetima i dalje obvezuje stranke ako je u stanju nastaviti važiti i bez tih nepoštenih odredaba.

Članak 7. Direktive 93/13/EEZ

1. U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.

2. Sredstva iz stavka 1. uključuju odredbe prema kojima osobe ili organizacije koje u skladu s nacionalnim pravom imaju legitiman interes zaštititi potrošače mogu u skladu s dotičnim nacionalnim pravom postupati pred sudovima ili pred nadležnim upravnim tijelima radi donošenja odluke o tome jesu li ugovorne odredbe sastavljene za [orig. str. 5.] opću upotrebu nepoštene, kako bi potom mogle primijeniti odgovarajuća i djelotvorna sredstva radi sprečavanja daljnjeg korištenja takvih odredbi.

3. Uz dužno poštovanje nacionalnih propisa, pravni lijekovi iz stavka 2. mogu odvojeno ili zajedno biti usmjereni protiv većeg broja prodavatelja robe ili pružatelja usluga iz istog gospodarskog područja, ili protiv njihovih udruga koje koriste te iste ili slične ugovorne odredbe ili koje preporučuju njihovo korištenje.

Članak 267. UFEU-a [cjeloviti tekst]

[omissis]

III. Pravne dvojbe suda koji je uputio zahtjev i njihova važnost za rješavanje pravnog pitanja

8. Poljskim građanskim postupkom predviđena je mogućnost donošenja presude zbog ogluhe „ako tuženik nije došao na raspravu ili jest ali u njoj ne sudjeluje” (članak 339. stavak 1. KPC-a), što predstavlja odstupanje od kontradiktornog oblika postupka (koji proizlazi osobito iz članka 316. stavka 1. KPC-a i članka 227. i sljedećih članaka KPC-a). [orig. str. 6.]
9. Mogućnost donošenja presude zbog ogluhe dopuštena je i u predmetima koje pokreću prodavatelji robe ili pružatelji usluga protiv potrošača.

10. Uvjet za donošenje presude zbog ogluhe osobito se javlja u situaciji poput one u ovom predmetu, odnosno zbog toga što tuženik (potrošač) nije preuzeo obranu nakon što mu je pravilno dostavljen otpravak tužbe. Podsjetimo da se poljskim postupkom dopušta fiktivna dostava u situaciji u kojoj stranka nije preuzela sudsku pošiljku koja joj je dostavljena unatoč tomu što postoji mogućnost da to učini u skladu s posebnim odredbama (takozvana zamjenska dostava, vidjeti članak 139. KPC-a). Slijedom toga, razmjerno su česte situacije slične onoj koja se dogodila u ovom predmetu, odnosno da prodavatelj robe ili pružatelj usluga podnosi tužbu za plaćanje, a tuženik koji je potrošač ne preuzima obranu.
11. U toj postupovnoj situaciji ključan postaje tekst članka 339. stavka 2. KPC-a u skladu s kojim kod donošenja presude zbog ogluhe sud „prihvaća [...] kao istinit[u] tvrdnj[u] tužitelja o činjenicama koje su navedene u tužbi ili u postupovnim pismenima dostavljenima tuženiku prije rasprave, osim ako izazivaju utemeljene sumnje ili su navedene radi zaobilaženja prava”. Iz te odredbe proizlazi da je činjenična osnova presude zbog ogluhe jednostrana, odnosno temelji se na činjeničnim navodima tužitelja kao aktivne stranke. Stoga obično činjeničnu osnovu presude zbog ogluhe predstavljaju tvrdnje tužitelja, osim ako kod suda izazivaju „utemeljene sumnje” ili ako sud zaključi da su navedene „radi zaobilaženja prava” (članak 339. stavak 2. KPC-a).
12. Valja napomenuti da odredbom članka 339. stavka 2. KPC-a nije jednoznačno određeno moraju li se negativni uvjeti koji su u njoj navedeni („utemeljene sumnje”, „zaobilaženje prava”) pojaviti u okviru analize samih tužiteljevih tvrdnji ili u širem kontekstu, odnosno osobito u okviru analize „postupovnih pismena” ili drugih dokumenata priloženih tužiteljevu podnesku.
13. [kratak prikaz stajališta u pravnoj teoriji] [*omissis*]
14. [*omissis*] [**orig. str. 7.**]
15. [*omissis*]
16. [*omissis*] [T]ekst članka 339. stavka 2. KPC-a ne uklanja dvojbe u pogledu toga ispunjava li navedena odredba – kojom se dopušta mogućnost donošenja presude zbog ogluhe za čiju se činjeničnu osnovu prihvaćaju samo tvrdnje tužitelja (prodavatelja robe ili pružatelja usluga), osim ako izazivaju „utemeljene sumnje” ili ako sud zaključi da su „navedene radi zaobilaženja prava” – standard zaštite potrošača koji se osobito zahtijeva Direktivom 93/13/EZ, uzimajući u obzir obvezu istaknutu u sudskoj praksi Suda prema kojoj sud mora provjeriti „eventualnu nepoštenost ugovornih odredbi sklopljenih s potrošačem” (osobito u presudi u predmetu Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, t. 41.).
17. U predmetu poput ovog, odnosno u slučaju u kojem prodavatelj robe ili pružatelj usluga podnosi tužbu protiv potrošača koji nije preuzeo obranu, Okružni sud dvoji u pogledu toga jesu li negativni uvjeti iz članka 339. stavka 2. KPC-a uvjeti kojima se zahtijeva jedinstveni standard zaštite. Naime, valja napomenuti da je točno da se uvjet „utemeljenih sumnji”, kao i uvjet navođenja tvrdnji „radi

zaobilaženja prava” mogu smatrati fleksibilnim mehanizmom, ali to zasigurno nije mehanizam kojim se jamči jednaka zaštita potrošača koji se nalaze u istovjetnim postupovnim situacijama. Razina zaštite potrošača u svakom će predmetu uvelike ovisiti o razini podrobnosti tužiteljevih tvrdnji.

18. Osim toga, analiza te odredbe dovodi do zaključka da, što su tužiteljeve tvrdnje šturije, to je manja vjerojatnost da će sud imati „utemeljene sumnje” ili da će ocijeniti da su te tvrdnje „navedene radi **[orig. str. 8.]** zaobilaženja prava”, pa će postojati veći izgledi da sud donese presudu zbog ogluhe u korist tužitelja bez provođenja detaljnije analize osnova njegovog zahtjeva.
19. Konkretno, treba istaknuti da je nepravilno postupanje suda, na temelju odredbe članka 339. stavka 2. KPC-a, omogućilo utvrđivanje postojanja osnove za odbijanje tužbe. Na temelju pravilnog tumačenja odredbe, Općinski sud u okolnostima ovog slučaja morao bi prihvatiti tužiteljev zahtjev.
20. Međutim, sud je obvezan osigurati djelotvornu zaštitu prava koja potrošač ima na temelju Direktive 93/13 (presuda u predmetu Aqua Med, C- 266/18, EU:C:2019:282, t. 44.). U svojoj ustaljenoj sudskoj praksi Sud naglašava narav i važnost javnog interesa na kojem se temelji zaštita potrošača, koji se nalaze u slabijem položaju u odnosu na prodavatelje robe ili pružatelje usluga (presuda u predmetu Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, t. 40. i navedena sudska praksa).
21. Sud također ističe da pravo Unije ne usklađuje postupke primjenjive na ocjenu navodne nepoštenosti ugovorne odredbe i da su oni stoga dio nacionalnog pravnog poretka država članica, ali za tražbine koje proizlaze iz prava Unije moraju osigurati uvjete njihova potraživanja koji nisu manje povoljni od onih koji uređuju slične situacije na koje se primjenjuje nacionalno pravo (načelo ekvivalentnosti; predmeti Profi Credit Polska, C-176/17, t. 57. i Aqua Med., C-266/18, t. 47.).
22. Odredbe nacionalnog prava također moraju osigurati djelotvornu sudska zaštitu u smislu članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (predmeti: Profi Credit Polska, C-176/17, t. 57. i Aqua Med., C-766/18, t. 47.).
23. Ocjena gore navedenih činjeničnih okolnosti u predmetu i pravnog konteksta ne dovodi do zaključka da bi odlučivanje suda na temelju članka 339. stavka 2. KPC-a moglo dovesti do povrede načela ekvivalentnosti jer se ta odredba jednako primjenjuje na sve predmete u građanskim stvarima upućene poljskim sudovima, neovisno o tome je li tuženik potrošač ili drugi sudionik pravnog prometa.
24. Međutim, istodobno se može uočiti da, ako sud u okolnostima ovog predmeta primijeni članak 339. stavak 2. KPC-a, tada nema osnovu za provjeru uvjeta iz ugovora koji su sklopile stranke, uključujući eventualno nepoštene uvjete. Slijedom toga, time bi se tuženom potrošaču uskratila zaštitna mjera **[orig. str. 9.]** čiji je jedan od elemenata kontrola ugovora koji je osnova zahtjeva podnesenog sudu koju po službenoj dužnosti provodi sud.

25. Prema tome, Sąd Okręgowy w Poznaniu (Okružni sud u Poznanju, Poljska) smatra da o pitanju navedenom u izreci ovog zahtjeva za prethodnu odluku treba odlučiti Sud Europske unije u skladu s člankom 267. UFEU-a.

[*omissis*]

RADNI DOKUMENT